

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2260/2562

บริษัทบริหารสินทรัพย์ ส. โจทก์ บริษัท อ. จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 193/33, ป.พ.พ. มาตรา 306, ป.พ.พ. มาตรา 745, ป.วิ.พ. มาตรา 287, พ.ร.ก.บริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. 2541 มาตรา 6, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 6, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 95, ป.พ.พ. มาตรา 193/27

ย่อ / หลักกฎหมาย

ป.พ.พ. มาตรา 306 วรรคหนึ่ง บัญญัติเพียงแต่ว่าการโอนสิทธิเรียกร้องจะต้องทำเป็นหนังสือจึงจะสมบูรณ์ หากได้กำหนดบังคับไม่ว่าจะต้องนำความไปจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อได้ความว่า ฐ. ได้โอนสิทธิเรียกร้องในสินทรัพย์และหลักประกันของสินทรัพย์ซึ่งเป็นสิทธิจำนอง จำนำ สิทธิค้ำประกันที่ลูกหนี้รวมทั้งจำเลยมีต่อ ธ. ให้แก่โจทก์แล้ว ทั้งโจทก์ได้แจ้งการโอนสิทธิเรียกร้องให้จำเลยทราบโดยวิธีโฆษณาในหนังสือพิมพ์รายวัน ดังนั้นต้องถือว่า การโอนสิทธิเรียกร้องได้ทำตามแบบพิธีการ ด้วยการทำเป็นหนังสือและบอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้เป็นการถูกต้องสมบูรณ์ตามมาตรา 306 วรรคหนึ่งแล้ว ประกอบกับการโอนสิทธิเรียกร้องคือการโอนหนี้ประธานระหว่างเจ้าหนี้เดิมกับลูกหนี้ และเมื่อได้โอนสิทธิเรียกร้องหรือโอนหนี้ดังกล่าวไปย่อมเกิดผลในทางกฎหมาย ทำให้สิทธิจำนอง สิทธิจำนำ หรือหลักประกันทางธุรกิจที่มีอยู่เกี่ยวข้องกับสิทธิเรียกร้อง สิทธิอันเกิดขึ้นแต่การค้ำประกันที่ได้ให้ไว้เพื่อสิทธิเรียกร้องย่อมตกไปได้แก่ผู้รับโอนตามมาตรา 305 วรรคหนึ่ง โดยเจ้าหนี้ผู้รับโอนมีพิสัยต้องทำสัญญาจำนอง สัญญาจำนำ กับลูกหนี้เป็นฉบับใหม่อีก สิทธิดังกล่าวก็มีผลใช้บังคับระหว่างกันได้ อันแตกต่างไปจากกรณีของการก่อหนี้สัญญาจำนองปกติทั่วไป ซึ่งต้องทำตามแบบที่กฎหมายกำหนดคือต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 714 ส่วนมาตรา 6 พ.ร.ก.บริหารสินทรัพย์ พ.ศ.2541 เป็นบทบัญญัติเพิ่มเติมให้ครอบคลุมถึงหลักประกันอื่นถ้ามีว่า ในการโอนสินทรัพย์ไปให้บริษัทบริหารสินทรัพย์ ถ้าเป็นสินทรัพย์ที่มีหลักประกันอื่น ก็ให้หลักประกันอื่นนอกจากสิทธิจำนอง สิทธิจำนำ หรือสิทธิอันเกิดขึ้นแต่การค้ำประกันโอนไปพร้อมกับสิทธิดังกล่าวด้วย หากได้แปลความว่า การโอนสินทรัพย์ทำให้หลักประกันอื่นเป็นการเฉพาะตกแก่บริษัทบริหารสินทรัพย์ ส่วนสิทธิจำนองและสิทธิอันเกิดขึ้นแต่การค้ำประกันดังกล่าวไม่ตกไปด้วยแต่ประการใด การโอนสิทธิเรียกร้องรวมทั้งสิทธิจำนองระหว่าง ฐ. กับโจทก์ ชอบด้วยกฎหมายแล้ว โจทก์ในฐานะผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องมีส่วนได้เสียจึงมีอำนาจฟ้องบังคับจำนองคดีนี้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 287 (1) ป.พ.พ. มาตรา 193/27 และมาตรา 745 ได้บัญญัติให้ผู้รับจำนองมีสิทธิในการบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่จำนอง แม้สิทธิเรียกร้องส่วนที่เป็นประธานจะขาดอายุความก็ตามแต่จะใช้สิทธินั้นบังคับให้ชำระดอกเบี้ยที่ค้างย่อนหลังเกิน 5 ปี ขึ้นไปไม่ได้ และมาตรา 193/33 บัญญัติให้สิทธิเรียกร้องในดอกเบี้ยค้างชำระมีกำหนดอายุความ 5 ปี คดีนี้โจทก์ฟ้องบังคับตามสัญญาจำนองและสัญญาต่อท้ายหนังสือสัญญาจำนองที่ดินเป็นประกันเฉพาะส่วน โดยโจทก์ขอดอกเบี้ยในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 19 ต่อปี ของต้นเงิน 21,000,000 บาท ถึงวันฟ้อง 5 ปี เป็นเงิน 19,950,000 บาท ตามมาตรา 745 ฟ้องของโจทก์จึงไม่ขาดอายุความ เมื่อ ม. ในฐานะผู้รับจำนองไม่ได้ขอรับชำระหนี้ ม. ยังคงมีสิทธิเหนือทรัพย์สินจำนองของจำเลย โจทก์ได้รับช่วงสิทธิมาจาก ฐ. รับโอนหนี้จาก ม. จึงไม่ต้องขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย แต่มีสิทธิฟ้องบังคับจำนองเอาทรัพย์สินจำนองได้ ตาม

พ.ร.บ.ล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 6 และมาตรา 95 แม้ตามสัญญาต่อท้ายหนังสือสัญญา
จำนองที่ดินเป็นประกัน ข้อ 6 ระบุว่า "เมื่อมีการบังคับจำนองเอาทรัพย์สินซึ่งจำนองออก
ขายทอดตลาด ได้เงินจำนวนสุทธิน้อยกว่าจำนวนเงินที่ค้างชำระกับหนี้อุปกรณ์ต่าง ๆ ดังกล่าวมา
แล้วก็ดี หรือเมื่อผู้รับจำนองเอาทรัพย์สินหลุดเป็นสิทธิและราคาทรัพย์สินนั้นมีประมาณต่ำกว่า
จำนวนเงินที่ค้างชำระกับหนี้อุปกรณ์ดังกล่าวมาแล้วนั้นก็ดี เงินยังขาดจำนวนเท่าใด ผู้จำนอง
ยอมรับผิดชดใช้เงินที่ขาดจำนวนนั้นให้แก่ผู้รับจำนองจนครบ" แต่เมื่อหนี้ประธานคือหนี้ตาม
สัญญากู้ยืมที่ทำได้ต่อเจ้าหนี้เดิม เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2538 โจทก์รับโอนและนำมาฟ้องคดีเมื่อ
วันที่ 1 พฤศจิกายน 2556 เกินกำหนดเวลาสิบปีขาดอายุความแล้ว ข้อเท็จจริงย่อมถือได้ว่า
หนี้ประธานเป็นอันระงับไป ไม่อาจบังคับให้จำเลยชำระหนี้ได้อีกต่อไป โจทก์คงบังคับชำระหนี้ได้
เฉพาะทรัพย์สินที่จำเลยจำนองไว้เท่านั้น

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำนองขายทอดตลาดที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 43613 และ 43614 พร้อม
สิ่งปลูกสร้างอาคารพาณิชย์ 2 คูหา เลขที่ 2/15 และ 2/16 และสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ บนที่ดินชำระหนี้
จำนอง 40,950,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 19 ต่อปี ของต้นเงิน 21,000,000 บาท นับ
ถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ และให้ยึดอายัดทรัพย์สินอื่นของจำเลยออก
ขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้โจทก์จนครบถ้วน จำเลยให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษา
ยกฟ้อง ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคพิพากษายืน
ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ โจทก์ฎีกา โดยศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภคอนุญาตให้ฎีกา
ศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภควินิจฉัยว่า ปัญหาต้องวินิจฉัยตามที่โจทก์ได้รับอนุญาตให้ฎีกาว่า โจทก์
มีอำนาจฟ้องหรือไม่ เห็นว่า มาตรา 306 วรรคหนึ่ง คงบัญญัติแต่เพียงว่าการโอนสิทธิเรียกร้องจะ
ต้องทำเป็นหนังสือจึงจะสมบูรณ์ หากได้กำหนดบังคับไม่ว่าจะต้องนำความไปจดทะเบียนต่อ
พนักงานเจ้าหน้าที่ด้วย เมื่อได้ความว่าวันที่ 21 กันยายน 2543 ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)
ได้โอนสิทธิเรียกร้องในสินทรัพย์และหลักประกันของสินทรัพย์ ซึ่งเป็นสิทธิจำนอง จำนำ สิทธิ
ค้ำประกันที่ลูกหนี้รวมทั้งจำเลยมีต่อธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ให้แก่โจทก์แล้ว ทั้งโจทก์ได้
แจ้งการโอนสิทธิเรียกร้องให้จำเลยทราบโดยวิธีโฆษณาในหนังสือพิมพ์รายวัน ดังนั้นถือว่าการ
โอนสิทธิเรียกร้องได้ทำตามแบบพิธีการ ด้วยการทำเป็นหนังสือและบอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้
เป็นการถูกต้องสมบูรณ์ตามมาตรา 306 วรรคหนึ่ง แล้ว ประกอบกับการโอนสิทธิเรียกร้อง คือการ
โอนหนี้ประธานระหว่างเจ้าหนี้เดิมกับลูกหนี้ และเมื่อได้โอนสิทธิเรียกร้องหรือโอนหนี้ดังกล่าวไป
ย่อมเกิดผลในทางกฎหมาย ทำให้สิทธิจำนอง สิทธิจำนำ หรือหลักประกันทางธุรกิจที่มีอยู่เกี่ยวพัน
กับสิทธิเรียกร้อง สิทธิอันเกิดขึ้นแต่การค้ำประกันที่ได้ให้ไว้เพื่อสิทธิเรียกร้องย่อมตกไปได้แก่ผู้รับ
โอน ตามมาตรา 305 วรรคหนึ่ง โดยเจ้าหนี้ผู้รับโอนมีพิกัดต้องทำสัญญาจำนอง สัญญาจำนำกับ
ลูกหนี้เป็นฉบับใหม่อีก สิทธิดังกล่าวก็มีผลใช้บังคับระหว่างกันได้ อันแตกต่างไปจากกรณีของการ
ก่อหนี้สัญญาจำนองปกติทั่วไป ซึ่งต้องทำตามแบบที่กฎหมายกำหนดคือต้องทำเป็นหนังสือและ
จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม มาตรา 714 ส่วนกรณีที่พระราชกำหนดบริหารสินทรัพย์
พ.ศ.2541 มาตรา 6 บัญญัติว่า "ในการโอนสินทรัพย์ไปให้บริษัทบริหารสินทรัพย์ ถ้าเป็นสินทรัพย์
ที่มีหลักประกันอย่างอื่นที่มีใช้สิทธิจำนอง สิทธิจำนำ หรือสิทธิอันเกิดขึ้นแต่การค้ำประกัน ให้
หลักประกันนั้น ตกแก่บริษัทบริหารสินทรัพย์ด้วย" นั้น เห็นว่า เป็นบทบัญญัติเรื่องการโอน

สินทรัพย์ซึ่งหมายถึง สินทรัพย์ทั้งหมดรวมทั้งบรรดาสินทรัพย์เรียกร้องที่มีของผู้โอนและสินทรัพย์เรียกร้อง
ได้มีบัญญัติไว้อยู่แล้วในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 305 วรรคหนึ่ง แต่ยังมี
ได้รวมถึงเรื่องหลักประกันอื่น ที่พระราชกำหนดบริหารสินทรัพย์ พ.ศ.2541 มาตรา 6 บัญญัติ
ดังกล่าว จึงพอแปลได้ว่าเป็นบทบัญญัติเพิ่มเติมให้ครอบคลุมถึงหลักประกันอื่นถ้ามีว่า ในการโอน
สินทรัพย์ไปให้บริษัทบริหารสินทรัพย์ ถ้าเป็นสินทรัพย์ที่มีหลักประกันอื่นก็ให้หลักประกันอื่น
นอกจากสิทธิจำนอง สิทธิจำนำ หรือสิทธิอันเกิดขึ้นแต่การค้ำประกันโอนไปพร้อมกับสิทธิดังกล่าว
ด้วย หาได้แปลความว่า การโอนสินทรัพย์ทำให้หลักประกันอื่นเป็นการเฉพาะตกแก่บริษัทบริหาร
สินทรัพย์ ส่วนสิทธิจำนองและสิทธิอันเกิดขึ้นแต่การค้ำประกันดังกล่าวไม่ตกไปด้วยแต่ประการใด
การโอนสิทธิเรียกร้องรวมทั้งสิทธิจำนองระหว่างธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ผู้โอนกับโจทก์
ผู้รับโอนชอบด้วยกฎหมายแล้ว โจทก์ในฐานะเป็นผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องมีส่วนได้เสียจึงมีอำนาจ
ฟ้องบังคับจำนองคดีนี้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 287 (1) ที่ศาลล่าง
ทั้งสองวินิจฉัยว่า นิติกรรมจำนองที่โจทก์รับโอนมา ไม่ได้นำไปจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่
ถูกต้อง ตกเป็นโมฆะตามมาตรา 714 และ 152 โจทก์ไม่ใช่ผู้รับจำนองโดยชอบด้วยกฎหมาย โจทก์
ไม่มีอำนาจฟ้อง ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา ฎีกาของโจทก์ฟังขึ้น เมื่อโจทก์มีอำนาจฟ้อง
แล้ว การที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ยังมิได้วินิจฉัยประเด็นอื่นตามคำให้การของจำเลยตลอดจน
ข้อเท็จจริงที่โจทก์และจำเลยนำเสนอปรากฏในสำนวนแล้ว ศาลฎีกาเห็นสมควรวินิจฉัยในปัญหานี้
โดยไม่จำเป็นต้องย้อนสำนวนไปให้ศาลล่างทั้งสองวินิจฉัย มีปัญหาตามคำให้การของจำเลยว่า ฟ้อง
โจทก์ขาดอายุความหรือไม่ เห็นว่า ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/27
และมาตรา 745 ได้บัญญัติให้ผู้รับจำนองมีสิทธิในการบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่จำนอง แม้
สิทธิเรียกร้องส่วนที่เป็นประธานจะขาดอายุความก็ตามแต่จะใช้สิทธินั้นบังคับให้ชำระดอกเบี้ยที่
ค้างย้อนหลังเกิน 5 ปี ขึ้นไปไม่ได้ และมาตรา 193/33 บัญญัติให้สิทธิเรียกร้องในดอกเบี้ยค้างชำระ
มีกำหนดอายุความ 5 ปี คดีนี้โจทก์ฟ้องบังคับตามสัญญาจำนองและสัญญาต่อท้ายหนังสือสัญญา
จำนองที่ดินเป็นประกันเฉพาะส่วน โดยโจทก์ขอดอกเบี้ยในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 19 ต่อปี
ของต้นเงิน 21,000,000 บาท ถึงวันฟ้อง 5 ปี เป็นเงิน 19,950,000 บาท ตามมาตรา 745 ฟ้องของ
โจทก์จึงไม่ขาดอายุความ ปัญหาต่อไปมีว่า โจทก์มีสิทธิได้รับชำระหนี้จากจำเลยหรือไม่ เพียงใด
จำเลยอ้างว่า หนี้เกิดขึ้นก่อนที่จำเลยเป็นบุคคลล้มละลาย แต่ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ที่
รับโอนหนี้จากธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน) ไม่ได้ขอรับชำระหนี้ และเมื่อโจทก์ได้รับช่วงสิทธิ
มาจากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) โจทก์ก็ไม่ได้ขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย จนศาลมีคำสั่ง
ยกเลิกการล้มละลายของจำเลยแล้ว นั้น เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483
มาตรา 6 บัญญัติว่า "เจ้าหนี้มีประกัน หมายความว่า เจ้าหนี้ผู้มีสิทธิเหนือทรัพย์สินของลูกหนี้ใน
ทางจำนอง จำนำ หรือสิทธิยึดเหนี่ยวหรือเจ้าหนี้ผู้มีสิทธิบังคับได้ทำนองเดียวกับผู้รับจำนำ"
และมาตรา 95 บัญญัติว่า "เจ้าหนี้มีประกันย่อมมีสิทธิเหนือทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันซึ่งลูกหนี้
ได้ให้ไว้ก่อนถูกพิทักษ์ทรัพย์ โดยไม่ต้องขอรับชำระหนี้..." เมื่อธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน) ใน
ฐานะผู้รับจำนองไม่ได้ขอรับชำระหนี้ ธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน) ยังคงมีสิทธิเหนือทรัพย์สิน
จำนองของจำเลย โจทก์ได้รับช่วงสิทธิมาจากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) รับโอนหนี้จาก
ธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน) จึงไม่ต้องขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย แต่มีสิทธิฟ้องบังคับเอา
กับทรัพย์สินจำนองได้ ข้ออ้างของจำเลยฟังไม่ขึ้น อย่างไรก็ดี แม้ตามสัญญาต่อท้ายหนังสือสัญญา
จำนองที่ดินเป็นประกัน ข้อ 6 ระบุว่า "เมื่อมีการบังคับจำนองเอาทรัพย์สินซึ่งจำนองออก

ขายทอดตลาดได้เงินจำนวนสุทธิน้อยกว่าจำนวนเงินที่ค้างชำระกับหนี้อุปกรณ์ต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วก็ดี หรือเมื่อผู้รับจำนองเอาทรัพย์สินจำนองหลุดเป็นสิทธิ และราคาทรัพย์สินนั้นมีประมาณต่ำกว่าจำนวนเงินที่ค้างชำระกับหนี้อุปกรณ์ดังได้กล่าวมาแล้วนั้นก็ดี เงินยังขาดจำนวนเท่าใด ผู้จำนองยอมรับผิดชอบใช้เงินที่ขาดจำนวนนั้นให้แก่ผู้รับจำนองจนครบ" แต่เมื่อหนี้ประธานคือหนี้ตามสัญญากู้ยืมที่ทำไว้ต่อเจ้าหนี้เดิมเมื่อวันที่ 11 มกราคม 2538 โจทก์รับโอนและนำมาฟ้องคดีเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2556 เกินกำหนด เวลาสิบปีขาดอายุความแล้ว ข้อเท็จจริงย่อมถือได้ว่าหนี้ประธานเป็นอันระงับ ไม่อาจบังคับให้จำเลยชำระหนี้ได้อีกต่อไป โจทก์คงบังคับชำระหนี้ได้เฉพาะทรัพย์สินที่จำเลยจำนองไว้เท่านั้น จะบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินอื่นของจำเลยหาได้ไม่ พิจารณาแล้ว ให้ยึดที่ดินโฉนดเลขที่ 43613 และ 43614 พร้อมสิ่งปลูกสร้างบนที่ดินอาคารพาณิชย์ 2 คูหา เลขที่ 2/15 และ 2/16 และสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ บนที่ดินออกขายทอดตลาดเพื่อชำระหนี้จำนอง 40,950,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 19 ต่อปี ของต้นเงิน 21,000,000 บาท นับถัดจากวันฟ้อง (ฟ้องวันที่ 1 พฤศจิกายน 2556) เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ กับให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาลแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความรวม 60,000 บาท

องค์คณะ

ชวลิต ยงพาณิชย์ · เมทินี ชโลธร · สุรทิน สาเรือง

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/2260/2562>